

Istota bezpieczeństwa wewnętrznego

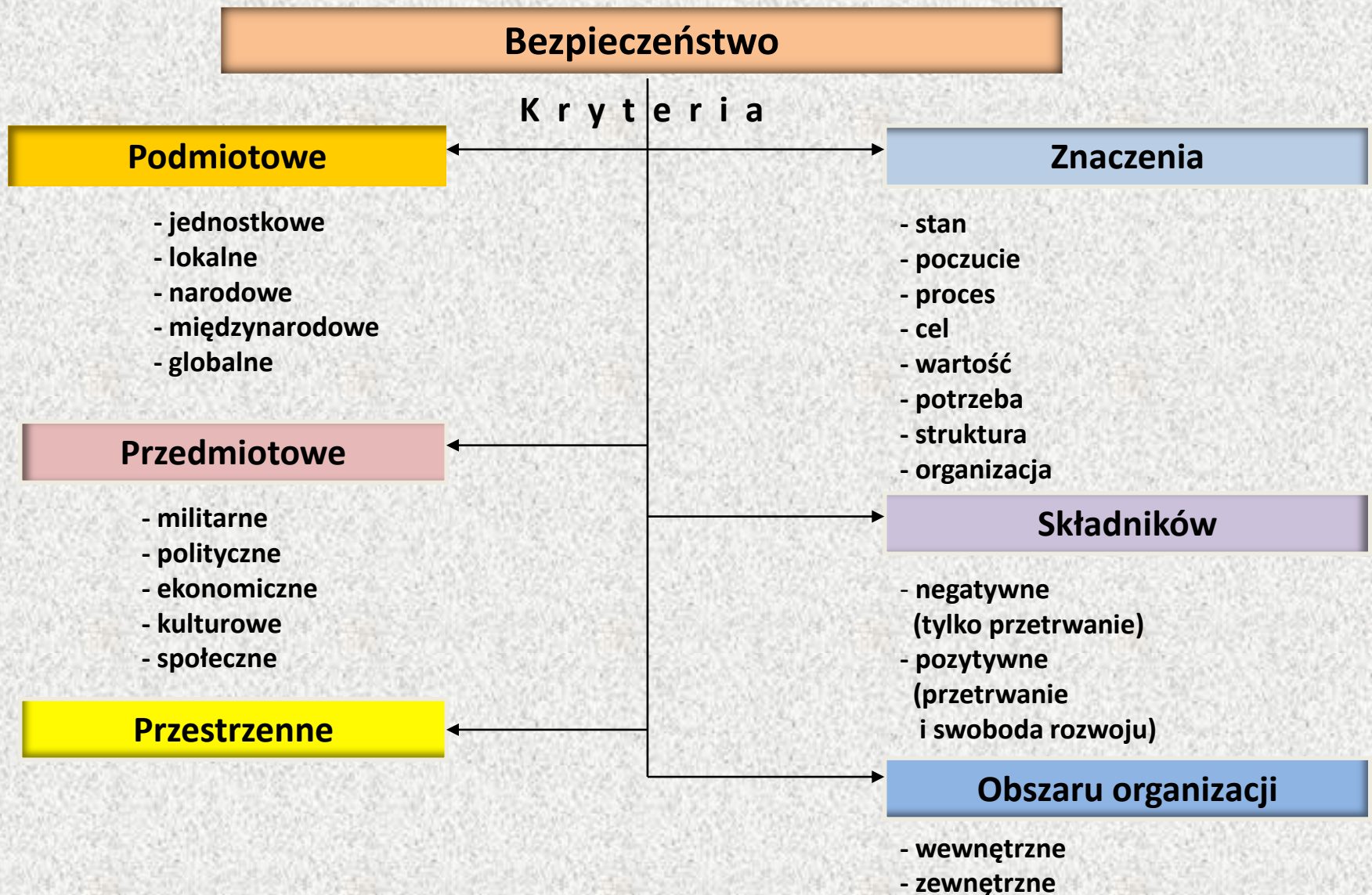
dr hab. inż. Andrzej Gałeczki, prof. WSB

MODUŁ BEZPIECZEŃSTWA
Rozdział 5. Istota bezpieczeństwa wewnętrznego

Zagadnienia do omówienia

- 1. Miejsce bezpieczeństwa wewnętrznego w ogólnej typologii.**
- 2. Pojęcie bezpieczeństwa wewnętrznego.**
- 3. Postrzeganie bezpieczeństwa.**
- 4. Bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo narodowe.**
- 5. Typologia bezpieczeństwa.**
- 6. Obronność państwa.**
- 7. Wybrane składowe bezpieczeństwa wewnętrznego państwa.**

Miejsce bezpieczeństwa wewnętrznego w ogólnej typologii

Bezpieczeństwo wewnętrzne

„[...] stan polityczno-administracyjny państwa, który gwarantuje jego obywatelom brak zagrożenia dla jego funkcjonowania, zapewnia spokój, poszanowanie porządku publicznego, jak również interesu publicznego, ochronę społeczności i każdego obywatela)¹.”

„Bezpieczeństwo wewnętrzne jest pojęciem złożonym, w zakres którego wchodzi m.in.: bezpieczeństwo i porządek publiczny, bezpieczeństwo powszechne czy też bezpieczeństwo ustrojowe².”

„[...] działalnością państwa, której celem jest utrzymanie zdolności do reagowania w przypadku wystąpienia zagrożeń bezpieczeństwa publicznego oraz bezpieczeństwa powszechnego, związanych z ochroną porządku prawnego, życia i zdrowia obywateli oraz majątku narodowego przed bezprawnymi działaniami oraz skutkami klęsk żywiołowych, katastrof naturalnych i awarii technicznych³.”

„to stan uzyskany w efekcie spełniania przez państwo funkcji wewnętrznej realizowanej w ramach strategicznej polityki bezpieczeństwa narodowego, przejawiający się ochroną:
w ujęciu wąskim – porządku konstytucyjnego, bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa powszechnego;
w ujęciu szerokim – porządku konstytucyjnego, życia i zdrowia obywateli, majątku narodowego przed bezprawnymi działaniami, a także skutkami klęsk żywiołowych i katastrof technicznych².”

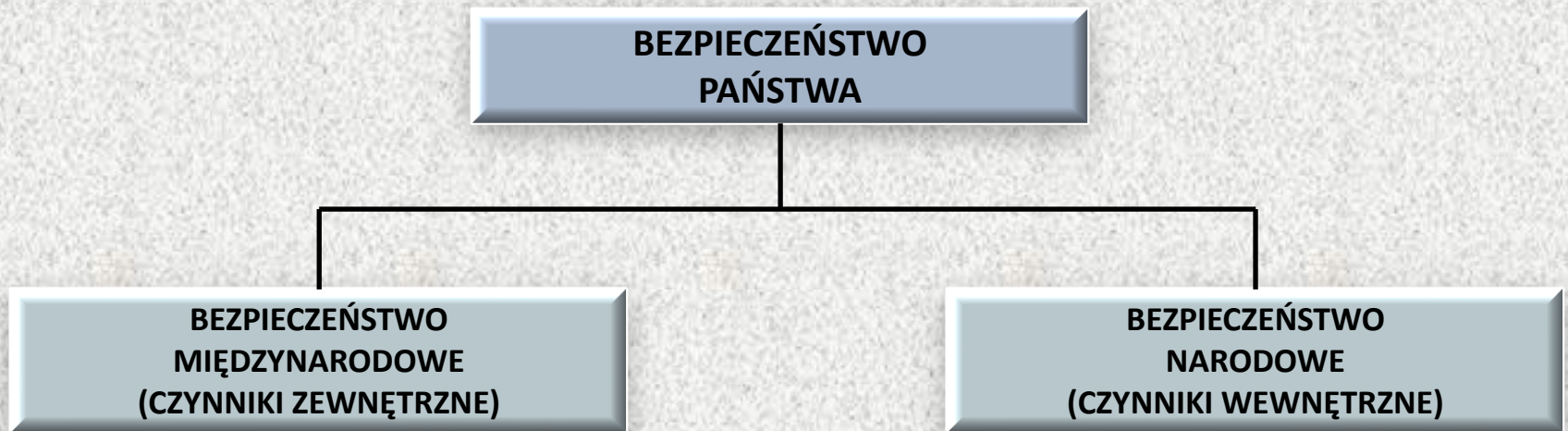
¹ M. Świdorski, Bezpieczeństwo wewnętrzne i jego uwarunkowania, [w:] K. A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska, Bezpieczeństwo państwa. Wybrane problemy, Warszawa 2009, s. 58.

² M. Kopczeński, Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa – wybrane elementy, Doctrina. Studia społeczno-polityczne 10, s. 110.

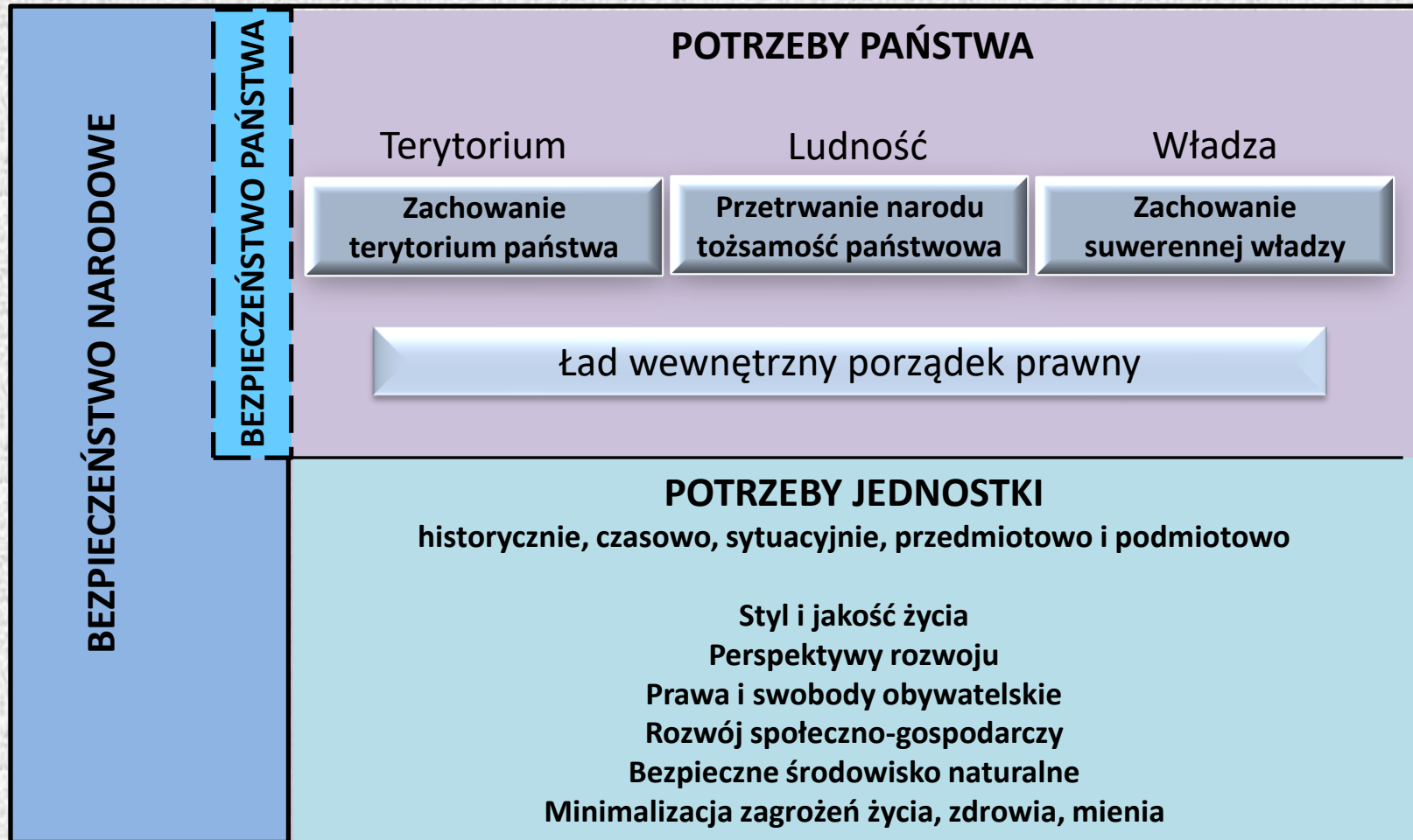
³ Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej z 2007 roku.

⁴ B. Wiśniewski, Zagrożenia bezpieczeństwa wewnętrznego, materiał na prawach maszynopisu, Warszawa 2003.

Podział bezpieczeństwa państwa

Bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo narodowe

¹ J. Gryz, W. Kitler, Identyfikacja, klasyfikacja, podział, uzasadnienie pojęcia, istoty składników zakresu bezpieczeństwa państwa (narodowego), Akademia Obrony Narodowej, Warszawa 2014, s. 20.

Bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo narodowe

Dostrzec można tendencje zarówno utożsamiające bezpieczeństwo państwa z bezpieczeństwem narodowym, jak i rygorystycznie je rozdzielające.

Bezpieczeństwo państwa (narodowe) jest to zdolność władz i narodu do ochrony jego wewnętrznych wartości. Do najważniejszych wartości chronionych przez państwo należą:

przetrwanie państwa jako instytucji, narodu jako grupy etnicznej, biologiczne, przeżycie ludności

integralność terytorialna państwa

niezależność polityczna

swoboda działania międzynarodowego, spokój, ochrona własności, jakość życia obywateli¹

Bezpieczeństwo narodowe (narodu) i bezpieczeństwo państwowe (państwa)

– to ściśle biorąc różne kategorie pojęciowe.

Z punktu widzenia praktycznego, na obecnym etapie rozwoju historycznego (epoka państw narodowych), można traktować je jako tożsame.

Taka praktyka występuje w polskim systemie prawnym, gdzie np. Konstytucja mówiąc o bezpieczeństwie mówi raz o bezpieczeństwie państwa (Rzeczypospolitej Polskiej), a innym razem o bezpieczeństwie narodowym².

¹ J. Zając, Bezpieczeństwo państwa, [w:] K. A. Wojtaszczyk, A. Materska-Sosnowska, Bezpieczeństwo państwa. Wybrane problemy, Warszawa 2009, s. 18.

² S. Koziej, Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku, Warszawa 2008, s. 7.

Bezpieczeństwo narodowe

Stanowi wartość nadrzędną pośród innych celów narodowych

Jest procesem¹.

Dotyczy wartości narodowych mierzonych w kategoriach:

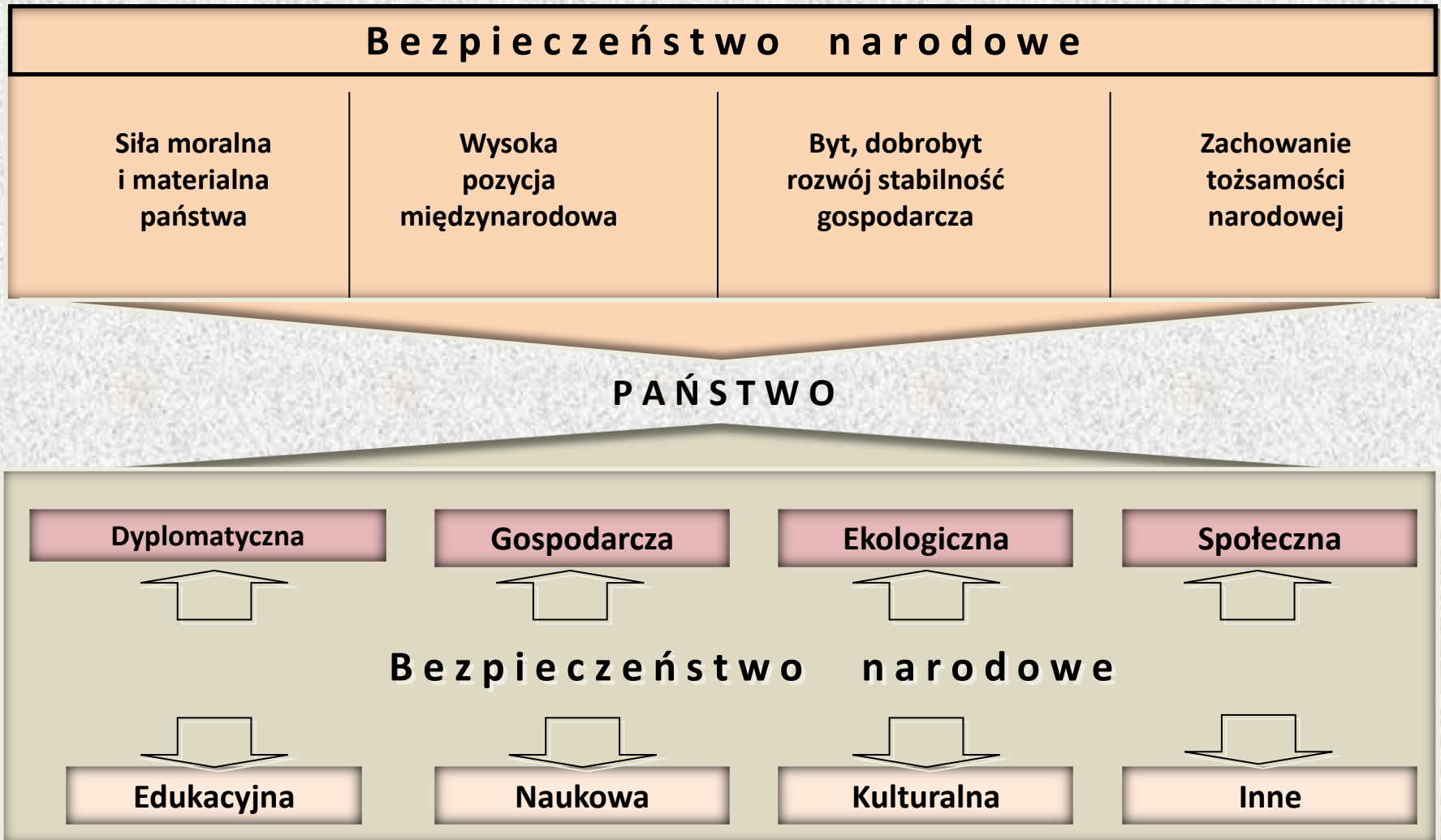
interesów życiowych

ważnych interesów

określa poziom swobody w osiągnięciu tychże celów

¹ W. Kitler, Obrona narodowa III RP, AON, Warszawa 2003.

Bezpieczeństwo narodowe

Bezpieczeństwo narodowe

Bezpieczeństwo narodowe można postrzegać w znaczeniu:

Kategorii społecznej

Funkcjonalnym

Strukturalnym:

prawne podstawy bezpieczeństwa

polityka i strategia bezpieczeństwa narodowego

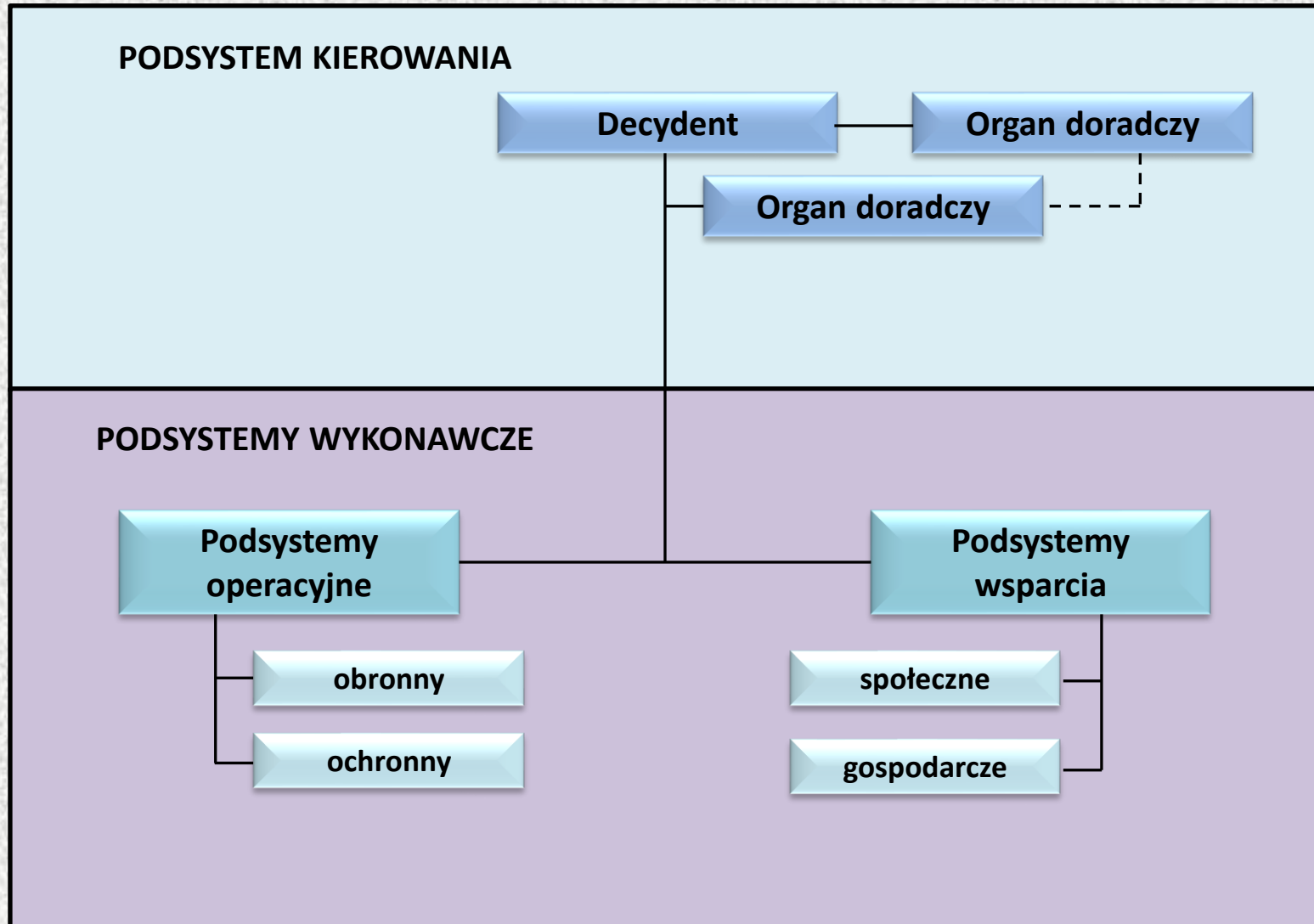
cywilna i wojskowa organizacja ochrony i obrony narodowej

infrastruktura bezpieczeństwa

edukacja dla bezpieczeństwa

sojusze i współpraca międzynarodowa

System bezpieczeństwa narodowego

Bezpieczeństwo narodowe a bezpieczeństwo wewnętrzne

W strukturze bezpieczeństwa narodowego świadomie zostało wydzielone **bezpieczeństwo wewnętrzne** jako podstawowa część całości bezpieczeństwa państwa¹.

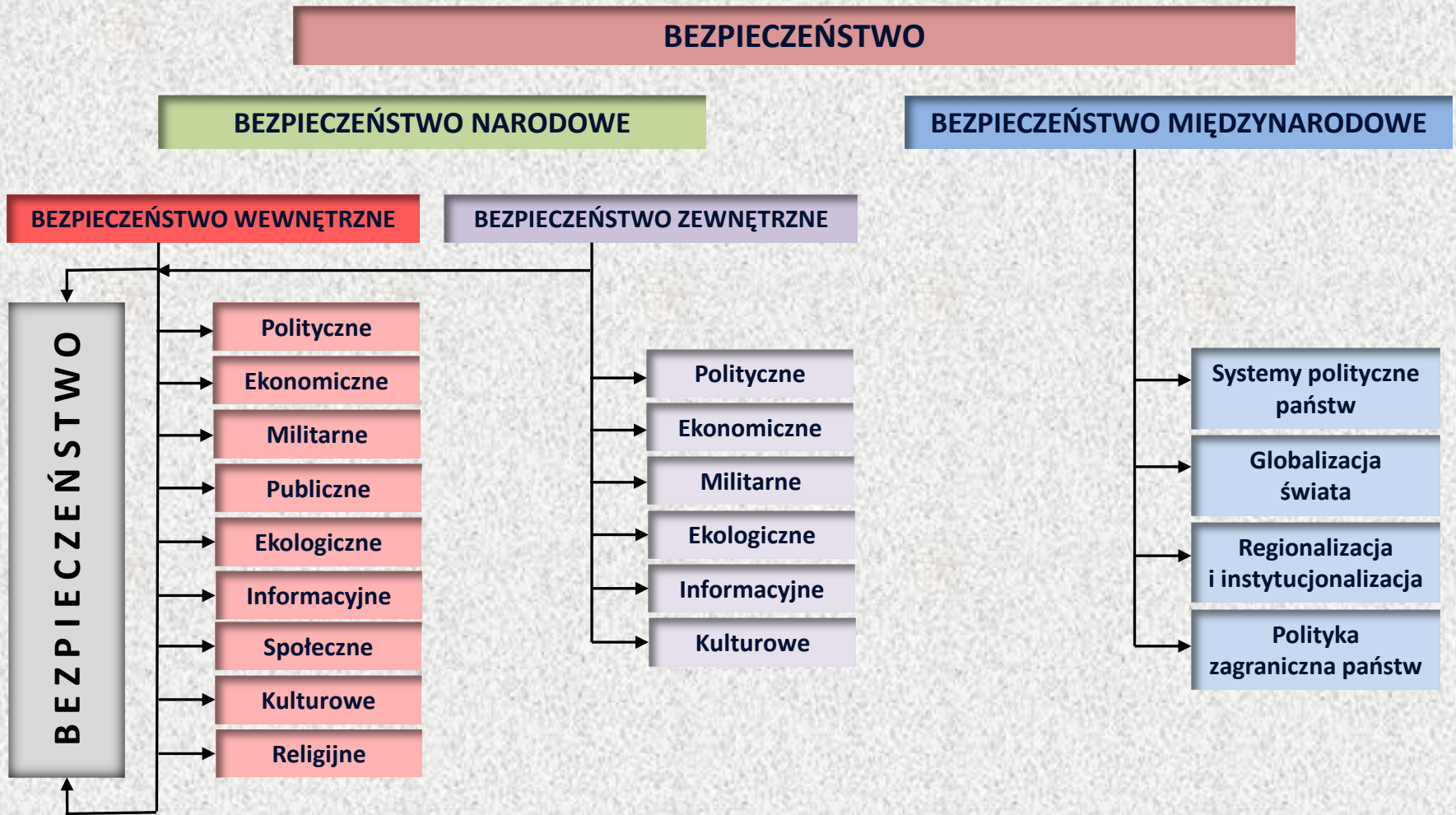
To **bezpieczeństwo wewnętrzne**, w swojej istocie, stoi na straży konstytucji, suwerenności, spokoju społecznego, bytu narodowego, wolności i praw człowieka.

Stąd każdemu rodzajowi zagrożenia odpowiadają składowe (kategorie) bezpieczeństwa

bezpieczeństwo polityczne
bezpieczeństwo ekonomiczne
bezpieczeństwo militarne
bezpieczeństwo publiczne
bezpieczeństwo ekologiczne
bezpieczeństwo informacyjne
bezpieczeństwo społeczne
bezpieczeństwo kulturowe
bezpieczeństwo religijne

¹ W. Pokruszyński, Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka. Podręcznik akademicki, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej, Józefów 2012, s. 154.

Struktura bezpieczeństwa narodowego

Obronność państwa

Jest to zdolność państwa do prowadzenia skutecznych działań wojennych na współczesnym polu walki, do możliwie najwyższego uodpornienia państwa na oddziaływanie przeciwnika, a więc zapewnienie zdolności państwa do funkcjonowania, a także przygotowania kraju jako części teatru działań wojennych¹.

¹ W. Kitler, Obrona narodowa III RP, AON, Warszawa 2003.

Obronność państwa

Zagrożenie zewnętrzne i wewnętrzne
interesów narodowych

OBRONA NARODOWA

**NADRZĘDNY PODSYSTEM
KIEROWANIA OBRONĄ NARODOWĄ**

Funkcje informacyjne

Funkcje decyzyjne

Funkcje sztabowe

OBRONA MILITARNA

OBRONA NIEMILITARNA

Militarna obrona
kraju

Niemilitarna obrona
w ramach NATO

Obrona cywilna
w NATO

Obrona cywilna
narodowa

Obrona w NATO

Obrona kraju

Obrona narodowa

OBRONA NARODOWA

**NADRZĘDNY PODSYSTEM KIEROWANIA OBRONĄ NARODOWĄ
(Rada Gabinetowa, Prezydent, Rada Ministrów)**

PODSYSTEM WYKONAWCZY

**Podsystem obrony
dyplomatycznej**

**Podsystem obrony gospodarczej
i infrastruktury ekonomicznej**

**Podsystem
obrony militarnej**

**Podsystem
ochrony ludności**

**Podsystem
ochrony granicy państwowej**

**Podsystem ochrony
porządku konstytucyjnego**

**Podsystem bezpieczeństwa
i porządku publicznego**

**Podsystem obrony
w sferze informacyjnej**

**Podsystem obrony
w dziedzinie zdrowia**

**Podsystem edukacji
dla bezpieczeństwa**

**Podsystem obrony
w dziedzinie kultury narodowej**

**Inne
podsystemy obrony**

Działanie sektora cywilnego w bezpieczeństwie narodowym

¹ W. Kitler, Obrona narodowa III RP, AON, Warszawa 2003.

Bezpieczeństwo polityczne państwa

Bezpieczeństwo polityczne

to wspólne działanie – ukierunkowane na osiągnięcie społecznie akceptowanych celów, zorganizowanie według przyjętych reguł działania w relacjach wewnętrznych i zewnętrznych, ścisłe współdziałanie władzy z innymi państwami w ramach sojuszu i organizacji międzynarodowych¹.

Bezpieczeństwo polityczne

może być także definiowane jako kategoria możliwości swobodnego kształtowania przez państwo swojej polityki wewnętrznej i zewnętrznej w różnych obszarach (np. politycznym, społecznym, kulturowym ...).

¹ W. Pokruszyński, Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka. Podręcznik akademicki, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej, Józefów 2012, s. 157.

Bezpieczeństwo ekonomiczne

Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa

państwa, to taki stan rozwoju krajowego systemu gospodarczego, który zapewnia wysoką sprawność jego funkcjonowania – poprzez wykorzystanie wewnętrznych czynników rozwoju oraz zdolność do przeciwstawienia się naciskom zewnętrznym, mogącym zburzyć rozwój systemu¹.

Bezpieczeństwo ekonomiczne

to niezakłócone funkcjonowanie gospodarek, to znaczy utrzymanie podstawowych wskaźników rozwojowych oraz zapewnienie komparatywnej równowagi z gospodarkami innych państw².

Podstawowymi wartościami bezpieczeństwa ekonomicznego są:

Poziom życia

Rozwój gospodarczy

Zdolność w dostarczaniu niezbędnych środków dla wszystkich sektorów bezpieczeństwa narodowego

¹ W. Pokruszyński, Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka. Podręcznik akademicki, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej, Józefów 2012, s. 160.

² K. M. Księżopolski: Bezpieczeństwo ekonomiczne, Warszawa 2011, s. 19

Bezpieczeństwo militarne

Bezpieczeństwo militarne państwa

określa się jako stan świadomości, w którym istniejący, prognozowany lub możliwy poziom zagrożeń militarnych nie wywołuje strachu o zachowanie uznawanych wartości, realizację fundamentalnych interesów i osiągnięcie strategicznych celów dzięki przekonaniu o skuteczności realizowanych i planowanych działań własnych oraz innych podmiotów, a także dzięki posiadanym zdolnościom ochronno-obronnym¹.

Bezpieczeństwo militarne państwa

bezpieczeństwo militarne to proces obejmujący różnorodne działania, różnorodne środki, których celem jest przeciwdziałanie zagrożeniom zewnętrznym i wewnętrznym, które mogą spowodować groźbę użycia siły militarnej w celu naruszenia terytorium i ograniczenia suwerenności państwa, utrzymanie zdolności do przeciwstawienia się użyciu siły militarnej. Jest to jednocześnie stan uzyskany w wyniku zorganizowanej obrony przed tymi zagrożeniami².

Bezpieczeństwo militarne państwa

W ramach bezpieczeństwa militarnego prowadzi się politykę obronności polegającą na utrzymywaniu odpowiednio zorganizowanych i wyposażonych sił zbrojnych, a także posiadaniu strategicznej koncepcji użycia tych sił, zachowaniu odpowiednich sojuszy wojskowych oraz utrzymywaniu na odpowiednim poziomie pozamilitarnych przygotowań obronnych.

¹ S. Sadowski, Bezpieczeństwo militarne Rzeczypospolitej Polskiej, s. 125.

² B. Balcerowicz, Bezpieczeństwo militarne. (szkic do skryptu - materiał pomocniczy do przedmiotu: Bezpieczeństwo Militarne), s. 3.

Siły zbrojne RP

Siły Zbrojne RP

są jednym z najważniejszych elementów systemu obronnego państwa.

Wojska Lądowe

Siły Powietrzne

Marynarka Wojenna

Wojska Specjalne

Wojska Obrony Terytorialnej

Wojska Obrony Cyberprzestrzeni

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne

to stan na obszarze państwa powstały w wyniku zorganizowanej i realizowanej obrony i ochrony osób i mienia przed zagrożeniami na lądzie, morzu i w powietrzu¹.

Bezpieczeństwo publiczne

ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie obywateli, godzącymi w ogólnoprzyjęte normy postępowania.

Bezpieczeństwo publiczne

jest także stanem w społeczeństwie, który umożliwia jego sprawne funkcjonowanie.

System bezpieczeństwa publicznego

tworzony jest przez organy administracji rządowej, samorządowej oraz firmy ochrony osób i mienia².

¹ S. Sadowski, Bezpieczeństwo militarne Rzeczypospolitej Polskiej, s. 125.

² A. Zieliński, Bezpieczeństwo publiczne jako podstawowy obowiązek państwa ze szczególny uwzględnieniem roli Policji w tym obszarze działań, Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego, Nr 3/2017, s. 86.

Dziękuję za uwagę

dr hab. inż. Andrzej Gałecki, prof. WSB

MODUŁ BEZPIECZEŃSTWA
Rozdział 5. Istota bezpieczeństwa wewnętrznego